

Спеціалізованій вченій раді Д 17.051.07
Запорізького національного університету
пр. Соборний, 74, корп. 5, кім. 202-б
69600, м. Запоріжжя,

ВІДГУК

**офіційного опонента, кандидата юридичних наук Білак Наталії Ігорівни
на дисертаційну роботу Чернявської Оксани Михайлівни на тему
«Адміністративно-правові засади доказування у справах про порушення
митних правил», подану на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 - адміністративне право і
процес; фінансове право; інформаційне право**

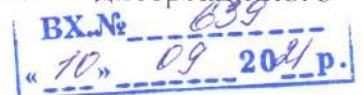
Ступінь актуальності обраної теми дослідження

Постійні реорганізаційні зміни, які вже протягом тривалого часу відбуваються в системі митних органів викликаються необхідність у наукових комплексних дослідженнях та розробках пропозицій щодо удосконалення функціонування митної служби, Не стало винятком в цьому напрямку й питання доказування у справах про порушення митних правил.

При обранні теми дослідження та написанні дисертаційної роботи, виявлено низку наукових праць з окремих питань, присвячених засадам доказування у справах про порушення митних правил, які були написані багато років назад. Одночасно встановлено значну частину напрацювань, які стосуються доказування в цивільному, кримінальному, господарському процесах, що зумовлює становлення та розвиток нової підгалузі доказового права. Також, збільшується кількість досліджень, присвячених стандартам доказування.

При цьому, питання адміністративно-правових засад доказування у справах про порушення митних правил залишається не розкритим. І це незважаючи на те, що інститут доказування у справах про порушення митних правил має свої особливості, пов'язанні з одночасним регулюванням нормами митного законодавства та законодавства про адміністративні правопорушення. При цьому, Митний кодекс України та Кодекс адміністративного судочинства первинно не є процесуальними.

Зазначене обумовлює актуальність обраної теми дисертаційного

дослідження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукові положення, висновки і рекомендації, зазначені в дисертації, відповідають вимогам до такого виду досліджень. Високий рівень обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність забезпечені підтверджуються:

- професійним вирішенням авторкою низки наукових завдань, що сприяло реалізації поставленої мети дослідження;
- дотриманню структурно-логічної схеми дослідження визначеній меті: кожен наступний розділ чи підрозділ органічно пов'язаний з попереднім і доповнює його;
- використанням широкої джерельної бази за темою дисертації і достатнім масивом статистичних даних, в тому числі судової практики;
- відповідності предметної спрямованості дисертаційного дослідження паспорту наукової спеціальності;
- достатньою географією та кількістю напрямів в апробації отриманих результатів на науково-практичних конференціях.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Ознайомлення зі змістом дисертації, основними публікаціями та авторефератом дозволяє визнати, що мету дослідження виконано. Це знайшло відображення в основних положеннях роботи, які сформульовані авторкою особисто і характеризуються значною науковою новизною.

Зокрема, дисертантом запропоновано авторські визначення понять: «доказування у справах про порушення митних правил» як розумової, практичної діяльності суб'єктів митних відносин, що полягає у збиранні, перевірці та оцінці доказів з метою встановлення обставин, які мають значення для правильного та об'єктивного вирішення справи про порушення митних правил; «стадія доказування у справах про порушення митних правил» як сукупність дій посадових осіб митниці, суду та інших суб'єктів, спрямованих на формування предмета доказування, збирання, подання, дослідження доказів та їх правову оцінку та багато інших.

Одночасно авторкою удосконалено висновки щодо необхідності виділення в правовій доктрині відносно самостійного виду судочинства –

«судочинства у справах про адміністративні правопорушення» – та його підвиду – «судочинства у справах про порушення митних правил».

Дістали подальшого розвитку науково-практичні пропозиції щодо здійснення організаційно-технічних заходів, які передбачають удосконалення інституту доказування у справах про порушення митних правил, зокрема, в частині створення Єдиного реєстру справ про порушення митних правил, до якого будуть внесені матеріали усіх справ та за допомогою використання сучасних ІТ - технологій акумульовані дані з усіх наявних програмно-інформаційних баз, що сприятиме швидкому збору доказів та дозволить обмінюватись досвідом.

Змістове наповнення пунктів наукової новизни має фундаментальне теоретичне та практичне значення.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях

Кількість, обсяг та зміст друкованих праць дисертанта відповідають вимогам МОН України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук і надають авторові право публічного захисту дисертації.

Аналіз представлених рукопису та автореферату дисертації дає підстави констатувати відповідність автореферату й основних положень дисертації. Наведені в авторефераті наукові положення, висновки і рекомендації в повному обсязі розкриті й обґрунтовані в тексті дисертації.

Практичне значення роботи

Висновки дисертанта відповідають сформульованим завданням та змісту самої роботи та впливають з її основних положень. Авторка стисло формулює основні результати дослідження, які викладені, у тому числі, і у структурній частині автореферату. На наш погляд, найбільш цінними є ті висновки які стосуються:

існування в правовій доктрині окремого інституту – доказування у справах про порушення митних правил, який є системою відносно відокремлених від інших і пов'язаних між собою правових норм, які регулюють процесуальні дії посадових осіб митниці, суду та інших суб'єктів зі збору, фіксації, отримання, зберігання, оцінки доказів, а також їхній адміністративно-правовий статус. Особливостями даного інституту є його міжгалузевий характер, що відображається в регулюванні відносин, які

мають багатосторонній режим правового захисту нормами митного та адміністративного права. В основі даного інституту лежать, з одного боку, владні повноваження митного органу та суду, а з іншого – права учасників, які беруть участь у митних розслідуваннях;

обґрунтування виокремлення в структурі доказування у справах про порушення митних правил п'яти основних стадій: 1) безпосереднє виявлення порушення митних правил або наявності інформації про можливе вчинення порушення митних правил; 2) фіксація (документування) порушення митних правил шляхом складення протоколу або наявності інформації про можливе вчинення порушення митних правил, підготовка відповідних запитів до компетентних органів (в тому числі, до іноземних); 3) зберігання доказів; 4) дослідження; 5) перевірка та оцінка доказів. Додатковими стадіями доказування у справах про порушення митних правил можна також вважати збір доказів; отримання свідчень, їх використання; направлення матеріалів справи про порушення митних правил (за окремими статтями) до суду; розгляд справи про порушення митних правил; винесення постанови та її перегляд у зв'язку з оскарженням.

необхідності виокремлення системи принципів доказування у справах про порушення митних правил, яка складається з принципів: 1) верховенства права; 2) законності; 3) змагальності; 4) гласності і відкритості; 5) презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини; 6) диспозитивності та офіційного з'ясування всіх обставин у справі; 7) свободи подання доказів і доведення в суді їх переконливості; 8) заохочення доброчесності; 9) безпосередності дослідження доказів; 10) розумності строків розгляду справи судом; 11) неприпустимості зловживання процесуальними правами; 12) обов'язковості судового рішення; 13) забезпечення права на апеляційний перегляд справи; 14) відшкодування витрат та ін.;

пропозицій щодо внесення змін та доповнень до чинного законодавства, а також необхідності розроблення нових актів законодавства. А саме в частині розробки Методичних рекомендацій, спрямованих на покращення роботи посадових осіб під час здійснення провадження у справах про порушення митних правил, в яких окремий розділ буде присвячений процесу доказування; Методики доказування у справах про порушення митних правил; а також щодо винесення на розгляд Верховної Ради України законопроекту «Про Митно-процесуальний кодекс України» та ін.

Ці положення у поєднанні з іншими теоретичними узагальненнями авторки в сукупності розв'язують важливі науково-практичні завдання в митній сфері.

Підсумовуючи сказане, слід відзначити, що дисертація Оксани Михайлівни Чернявської є самостійним і структурно завершеним дослідженням, що характеризується єдністю змісту, має постульовану авторкою науково-теоретичну та практичну цінність.

Теоретична значущість роботи полягає у теоретико-методологічному обґрунтуванні адміністративно-правових засад доказування у справах про порушення митних правил.

Практична значущість одержаних результатів полягає у можливості використання науково-методологічних узагальнень та практичних рекомендацій авторки у практичній діяльності митних органів, судових органів, а також у навчальному процесі.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації

Загалом дисертаційне дослідження здійснено на високому науково-теоретичному рівні. Проте, оскільки деякі його положення є дискусійними, що пов'язано з означенням дисертантом власної позиції окремих досліджуваних проблем, варто зробити певні уточнення, зауваження та рекомендації з метою подальшого удосконалення обумовленої проблематики.

1. Авторкою цілком обґрунтовано вказується на необхідність прийняття ряду змін до нормативно-правових актів, а також розробки нових актів законодавства. Особливу увагу привертають пропозиції щодо розробки законопроекту «Про Митно-процесуальний кодекс України». Разом з цим, в роботі не розкрито основні положення, які авторка пропонує закріпити у цьому законі.

2. Авторкою не вказано на необхідність внесення відповідних змін до Митного кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших нормативно-правових актів, у зв'язку з пропозицією прийняття кодифікованого процесуального митного акту.

3. В дисертації наведено статистичні дані щодо розгляду справ про порушення митних правил. При цьому, робота значно би виграла, якщо би до цієї статистики було розроблено графічні зображення у вигляді додатку до дисертації. Окрім цього, наведена статистика, на наш погляд потребує більшого описання.

4. Автором цілком обґрунтовано зазначено на необхідності розробки Методичних рекомендацій, спрямованих на покращення роботи посадових осіб під час здійснення провадження у справах про порушення митних правил, в яких окремий розділ буде присвячений процесу доказування, а

також Методики доказування у справах про порушення митних правил. При цьому, не розкрито їх відмінності. Також робота мала б більшу привабливість, якщо б авторкою були розроблені відповідні проекти зазначених документів.

Загалом висловлені зауваження і побажання не применшують загальної високої оцінки рівню виконання дисертаційної роботи, її теоретичної цінності та практичної значущості.

Результати дисертаційного дослідження О.М. Чернявської дають підстави для їх позитивної оцінки, наведені зауваження не знижують наукової цінності наукової роботи.

На підставі викладеного вище можна зробити висновок, що дисертаційне дослідження Чернявської Оксани Михайлівни на тему «Адміністративно-правові засади доказування у справах про порушення митних правил» є роботою, яка має необхідний рівень наукової новизни, теоретичної та практичної значущості, яка відповідає вимогам пунктам п.п. 9, 11-13 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

Адвокат, кандидат юридичних наук

Н.І. Білак

Підпис засвідчую:

